

List izhaja  
dvakrat na mesec.

Pošta oznašt. 75p

Naročni a  
mesečno 150 D.Rokopisi se ne  
vračajoNefrankirana pisma  
ne sprejemajo.

# VOJNI INVALID

Poština plačana  
v gotovini.Uredništvo in  
upravnštvo v  
Št. Peterski  
vojašnici.**Glasilo izvršnega odbora udruženja vojnih invalidov, vdov in sirot kraljevine SHS.**

## Socijalna beda.

Vojna je zadala ljudem vsestranskega gorja in bede toliko, da se človeški rod še desetletja ne bo rešil iz posledic in mizernega položaja.

Prva potreba vsake države je, da išče in najde način, kako omiliti bednemu ljudstvu, ki trpi njegov položaj ker brez tega ni pravega življenja in zadovoljstva ter je nemogoče zidati trdno državo.

Po prevratu so posamezne vlade uvidele važnost socijalnega vprašanja ter so ustanovile ministrstvo in pokrajinske urade za socijalno skrbstvo, ki so se polagoma nekoliko razvili. Poduzeli so nekoliko akcij za rešitev najnujnejših socijalnih vprašanj, toda vse je storilo le v toliko, da je bilo trenutno in za prvi hip.

Nobena poteza ni bila stalna in gotova, bile so le tolažbe, ki so pomirjevale razburkano ljudstvo, ki danes vsled tega še vedno tiči v splošni mizeriji.

Same tolažbe brez dobre volje, dejanj in žrtvovanja niso storile nič. Vse kar se je poduzelo na socijalnem polju, je kmalu zaspalo ker cel ustroj pri nas nima podlage za skrb proletarskega človeka.

Ni treba govoriti o drugih problemih, pogledimo samo vprašanje vojnih žrtev, ki je velika panoga v socijalni politiki. Ali je rešeno? Ali ne čutimo vsaki dan bolj, kako smo vojne žrtve slabo pre-skrbljene in ako pogledamo po naših domovih vidimo v njih samo obupno mizerijo, bolezen in trpljenje. Umrljivost v naših vrstah narašča od dne do dne; vzrok temu ker se nas brezbrizno upropašča.

Pet let že prosimo in tarnamo, reakcija so nam prazne obljube. Imamo pravo, s krvjo zasluženo pravo, ki se nanj sklicujemo. Tega pa se nam ne pa zato, ker ni več morale. V morali je sočutje toda ako ni prvega tudi ni drugega.

Ako bi nam bila dana le časna možnost, bi postavili gospodo, ki ima v rokah našo usodo na naše mesto in v naš položaj potem bi čutila kaj pravi živeti v nesreči in bedi.

Tarnamo že toliko časa zastoj in iščemo prilike, da se bodo razmere toliko spremenile, da bomo priklicali na površje ljudi, ki bodo hoteli za nas nekaj storiti. Kakor vidimo, jih še ni.

V današnjem usodepolnem in brezpravnem stanju nas nameravamo postaviti iz dežja pod kap.

Ker pa so po mnenju vladajočih vsa socijalna vprašanja pri naših razmerah odveč in brezpomembna, bodo ukini ministristvo za socijalno politiko, katerega seveda v naši državi ni potreba. Stem lahko rečemo tudi, da bo pokopano vprašanje vojnih žrtev. Seveda poleg nasega pa tudi mnogo drugih važnih vprašanj ki zadevajo reven delavski in proletarski rod.

Posamezne panoge vprašanj so bodo porazdelile med druga ministristva, kjer bodo ostale pozabljene.

Tudi naše vprašanje bo šlo nekam. Pa to je vse eno kateri resor se bo nadalje bavil z našim vprašanjem.

V socijalni politiki kamor spada ga rešujejo že pet let, pa je vedno slabše. Danes nimamo niti stalnega zakona, kako moremo potem govoriti o zaščiti in osiguranju. Mi životarimo trenutno od milodarov in se ne moremo sklicevati na nobeno stalno podlago in pravo.

Naše vprašanje bo z drugimi socijalnimi vprašanjmi vred minulo. To se vidi iz tega, kako se že

polagoma razdira. Domovi in ustanove izginjajo, pokojninsko vprašanje so vzela v roko sodišča pa kljub temu vedno bolj zaostajajo, v nekaterih pokrajinah pa se celo po cela leta ne izplačujejo. Štatistiko in presojanje invalidnosti najvzamejo v roko vojaške oblasti, zdravstvo pa redne zdravstvene oblasti in tako bomo povsod pa nikjer. Nihče se ne bo specijelno bavil z našim vprašanjem, ker ne bo kompaktno in ostali bomo povsod samo privesek, za katerega se ne bo nihče posebno zanimal. Za pomoč in podporo v splošnem pa ne bo hotel biti nikdo pristojen.

S socijalno politiko vred smo postali predmet likvidacije.

Za vse druge sloje je potreba, da se skrbi za njih napredek, seveda za reveže je ni.

Zato bodo ostala vprašanja, ki zahtevajo ublažitev socijalnega stanja naroda na mrtvi točki.

Med njim bomo težko prizadete tudi vojne žrtve. To pa je tudi lepa slika za notranjo konsolidacijo in ustroj države. Država je takrat močna kadar so v njej dažavljani zadovoljni in srečni, to je da vladá med ljudstvom dober socijalni red in blagostanje. Največ življenskih borb plemenskih nesoglasij in nezadovolnosti izvira iz socijalnega položaja v katerem se narod nahaja. Vsaka stroka se mora boriti za življenski obstanek, katerega tlači družabni red, finančna in gospodarska politika.

Ako proti temu ni sredstva, ako ni akcije, ki bi ublaževala ves ta nepovolni družabni red v državi, to je socijalne politike, ni upati na dobre čase. Ako hočejo posamezne vlade gledati na napredek držav, ne smejo vladati s samimi različnimi silami in starimi tradicijami, ampak z modernimi načeli, predvsem socijalnimi, ki bodo dali državam trdno podlago.

Vprašanje vojnih žrtev pa je specijelno važno, ker ni samo predmet dobre volje in smotrnega zasledovanja, pač pa nalaga državi neko dolžnost internacionalnega prava in ima zveze v vseh notranjih vprašanjih, ker posega v vse panoge notranjega razvoja. Poleg tega pa je samaritansko delo, ki pokaže inteligenco in moralo.

Prizadetih je pri njem toliko število državljanov, da je to veliko vprašanje, ki stopa v ospredje in mora biti rešeno in izvajano kompaktno, ne pa razmetano na različne delce, ki ne morejo prinesiti nič pozitivnega.

Pri nas se je v tem že veliko zamudilo in sedaj pa prihaja na dan največji udarec opustitev socijalne politike pri tej socijalni bedi. Pogledimo na vse sloje in stanove, videli bomo samo revščino, nezadovoljnost in trpljenje, ki se ga je le malo delce ublažilo s socijalnim delovanjem in zakonodajstvom.

Socijalna beda vlada povsod, ki jo je posebno povečala zadnja dolgotrajna vojna.

Zato je treba zasledovati večjo in bolj smotreno socijalno politiko, ne pa jo smatrati za nepotrebno in jo opustiti.

Namera ne bo brez posledic.

## Steti dnevi . . .

(Dopis iz Celja.)

Naši tovariši — 22 reduciranih uradnikov in poduradnikov — invalidov — šteje dneve, ko bo treba zapustiti svoja službena mesta in oditi v trdi zimi in snegu. A kam?

To vprašanje je ravno v tem času tako trpko in težko, da se človek nehote stresne po vsem životu in da mu zastane sapa. 22 reduciranih tovaršev - invalidov je pogrnanih pod milo nebo v snegu in zimi in postavljenih v sijajnih socijalnih razmerah na beli mrzli sneg. Nihče ne ve ne ure dneva, z gotovostjo pa vsak ve to, da je reduciran in da so mu dnevi šteti. Mogočni gospod

šef, mtščevalec z drugo gospodo radikalne - socijalne politike z napetimi živci, pričakujejo trenutka, ko se bo reklo: Ni jih več.

Hite, da čimpreje pritirajo tragedijo 22. obsojenih mučencev do konca. Krinko stran! Kaj nameravate s tem?

Ker se spoznamo na barometer soc. politike prav dobro, najbrže nismo v zmoti, če rečemo, da zapiha od tam vsak čas silno ostra burja, ki odnese uboge žrtve. Obsodbo je hitrim potom izvršiti, da utihnejo protesti in prenehajo obupni, ogorčeni glasovi samoobrambe.

Dnevi 22 tim našim tovarišem so šteti. Pogrnani so od socijalne pravičnosti na plan. Skoro vsi, kolikor jih je našlo kedaj preje svoj borni kruhek pri tem oddelku, skoro vsi so pogrnani proč in zavrženi. Gotovo dejstvo je, da imajo invalidi - nameščenci povsod pri drugih oddelkih kolikor toliko zaslombe in opore, le pri socijalnem nič. To se pravi, pri oddelku, ki ima častno veliko nalogo in dolžnost, delovati za vojne žrtve.

Dejanja govore. Dejanja Vaša so razdirajoča in uničujoča. Brez vesti zatirate vse, kar bi morali čuvati. Vse, kar je v Vaših rokah in oblasti, se mora tresti. Ali pomn te? Zlo delo rodi zle posledice. Kdor krivično obsoja, ne očide končno svoji lastni obsodbi, Kdor zlo seje, v zlu propade.

Ura sodbe bije. Dies irae . . . A 22 obsojenih žrtev in mnogo mnogo drugih pa Vam bo sledilo brez prestanka, kot slaba vest in ležalo v vaši zavesti. kot smrtna senca. Mane, tekel . . .

## Na očitjanja gerentstvu.

Neki znani pisci iz Maribora se zaletavajo po dnevnikih »Tabor« in »Jutro« na gerenta mariborske podružnice v zadevi pridelitve družabnikov k trafikli v Slovenski ulici.

Na vsa očitjanja pojasnjuje gerent sledeče: Invalidski zakon govori, da se podeljujejo trafike le vojnim žrtvam in revnim vdovam javnih nameščencev. Udruženje ima dolžnost skrbeti, da se to pri vojnih, žrtvah izvaja. Zakon ododeljevanju družabnikov pa nikjer ne obstoji, zato se smatra vsako dodeljevanje neutemeljeno. Pa, ako se dodeljevanje kljub temu vrši od strani finance, nima o tem nobene odločitve udruženje, temveč skrbi le, da se glede vojnih žrtev pravično izvaja.

Gledati mora pred vsem, da se s tem ne ubija eksistenca vojnih žrtev, ki imajo danes tako malenkostno provizijo, da komaj shajajo. Žalostno je zelo, da se jim misli še te malenkostne procente reducirati in da se pritiska na trafikante, uboge vojne žrtve. Invalidi že v mestu, še manj pa na deželi ne morejo kriti stroškov in opuščajo pridanašnjih razmerah raje tratike in svoje zakonite pravice trgovcem.

Trafikantini v Slovenski ulici se je zgodila krivica. Kljub temu, da bi jo moral ščititi; je bivši tajnik podružnice mariborske na svojo roko in v svojem smislu rešil spis ter ga odposlal, ne da bi ga po določilih pravil predložil seji. Naloga udruženja vojnih invalidov ni ščititi vdovo po carniku, ker ni članica, ni si lahko išče zaščite po svojih zakonih in oblastih.

Dotični, ki je ravno tudi pisec člankov v tej zadevi, je sam invalid in član udruženja, zato tembolj žalostno, da se poteguje v nasprotju pravil, kvarno svoji tovarišiči za nečlanico.

Kar se pa tiče očitkov napram gerentu povemo, da v Mariborski podružnici pred kratkim res ni bilo reda, kar se je ugotovilo po odposlancih izvršnega odbora v Ljubljani. Konštatala sta precejšno nerednost v tajništvu in pri prireditvah veselic. Primorana sta bila razpustiti odbor in postaviti gerenta. Onih osem odbornikov, ki se sedaj perejo počasopisih ni odstopilo prostovoljno, temveč so bili odstavljani in dva še celo izključena iz udruženja.

Kar se tiče osebe gerenta mu ne more do sedaj nihče nič očitati, da ni ravnal po pravilih, kakor mu nalaga izvršni odbor in da ni vešč svojih poslov. Toliko javnosti v vednost s pripombo, da se ne bomo več spuščali v časopisne boje. Imamo pa resno voljo priti do svojega cilja in očistiti udruženje vseh nezdravih elementov.

V take pogovore pa se bomo prav lahko spustili na občnem zboru dne 9. decembra t. l. v gostilni »Kosovo« in vsak svoje dokazali.

Gerent podružnice Maribor.

## Spominjajte se vojnih žrtev!



## Kdo je reduciral?

Izvršni odbor je poslal takoj deputacijo k ministru za socialno politiko v Beograd, ki je protestirala in izročila pismene prošnje posameznih.

Minister je z začudenjem sprejel to vest, ker ni vedel, da so v Sloveniji reducirani v njegovem resoru invalidi.

Odredil je revizijo in poslal takoj načelnika Stojadinovića v Ljubljano, da zasliši prizadete invalide o vzrokih redukcije.

Komisija za prevajanje drž. uslužbencev v Beogradu gotovo ni imela podatkov, ker ne pozna razmer v Ljubljani in je morala biti informirana od tukaj. Ako bi imela prave podatke, bi ne bilo treba sedaj zaslišavati invalidov.

Jutranje Novosti od 28. t. m. pa se zgražajo nad predbacivanjem krivde dr. Goršiču, ker je Stojadinović pri zaslišavanju natančno povedal predsedniku izvršnega odbora, da je bilo 9 invalidov reduciranih kljub temu, da jih pokrajinska uprava v Ljubljani ni predlagala.

Pisec je toraj priznal na naše očitane, da je bilo ostalih 11 invalidov predlaganih za redukcijo potom pokrajinske uprave.

## Iz organizacije.

Protest proti redukciji invalidov. Mariborski invalidi najenergičneje protestirajo proti brezsrčnem in nesocialnem odpuščanju ljubljanskih invalidov iz državne službe, posebno pa v zadnjem času pri oddelku za socialno politiko v Ljubljani. Pozdravljamo ukrepe delegacije prizadetih invalidov, ki je podvzela pri ministru za socialno politiko potrebne korake. Izjavljamo, da smo vsak hip pripravljeni, da se ramo ob rami borimo proti osebam, ki nastopajo proti zakonu o začasnih pomočih vojnim žrtvam, da se enkrat za vselej prenehajo iz merodajnih mest take kršitve ter se one osebe reducirajo, ki še sedaj nimajo smisla za zakone SHS, temveč še vedno bolehalo na staro-avstrijskih zakonih v neprid zakonu o začasnih pomočih vojnim žrtvam, glasom katerega tudi najenergičneje vztrajamo na tem, da se vojne žrtve nastavlja, ne pa odslavlja. — Vojne žrtve v Mariboru. — Zahvaljujemo se Vam v imenu ubogih žrtev režima. — Za podružnico Maribor: gerent in sosvet.

Sestanek pri podružnici v Trzinu. Dne 18. novembra se je vršil pri podružnici v Trzinu sestanek vseh njenih članov voj. invalidov, vdov in sirot. Tov. predsednik Videtič je izčrpno poročal o zadnji anketi in o nameravani akciji izvršnega odbora za zadrugo. Najbolj se je razvila debata

Pod to pokrajinsko upravo spada dr. Goršič, ki je sestavljal predloge in jih nesel osebno v Beograd.

Kot vrhovni zaščitnik invalidov ni prav nič protestiral, ko je komisija naznanila izbrane žrtve.

Videti mu je bilo triumfalno razpoloženje, ko je naznanjeval invalidom tragično sodbo. Ne branil bi jih, ako bi bila prav možnost dana, se je slišalo pri večih.

Invalidi pa ga kljub temu dolže brezsrčnosti. Jutranje Novosti celo upajo, da se bo med našimi vojnimi žrtvami dobil le še kak človek, ki bo končno vendarle spoznal, kako se ščuvajo invalidi proti državnim oblastvom in njihovim predstavnikom po brezvestnežih, ki jim je kalna voda po godu in da bo dobil dr. Goršič od Udruženja vendar zadoščenje. Enoglasno bodo dali vsi udruženi invalidi, ki jih je nad 100.000 zadoščenje, ki mu gre za vso izkazano prijaznost in dobroto.

Oni invalidi pa, ki se danes brezupno bore, da bi obdržali eksistenco, bodo ostali za vzgled svetu, kot žrtve socialne eksistenčne borbe in današnje morale.

pri primerjanju osnutka predlaganega zakona. — Pri nekaterih točkah so padale ogorčene besede proti naši vladi, katera nam ne da tega, kar nam po človeškem pravu pristaja. Poročal je tudi o izvršeni redukciji in socialni politiki. — Sprejeta je bila sledeča:

### »Spomenica«

Invalidi in vdove, zbrani na sestanku podružnice v Trzinu, dne 18./XI 1923 odločno zahtevamo, da se popravi krivica napravljena našim tovarišem pri socialni politiki z redukcijo. Zahtevamo, da se ukaz o odpustu prekliče, ali pa da se imenovane zaposli pri drugih oddelkih brez prikrajšanja njih sedanjih pravic.

Zahtevamo, da pride v invalidski zakon določba, da bodo invalidi zaščiteni v službah, ne pa gotovim gospodom na razpolago, da jih poljubno izbacnejo.

Zahtevamo čimprejšnji sprejem našega zakona po osnutku iz prošlega leta. —

Predsedstvu se naroča, da te zahteve predloži izvršnemu odboru, prepis pa pošlje ministru socialne politike.

V slučaju, da se krivice ne popravijo, naj nas izvršni odbor pozove in pripravljamo smo javno pokazati solidarnost v naših zahtevah.

Občni zbori se vrše dne 16. 12. t. l. v Cerknici, dne 8. 12. t. l. v Brežicah in 9. 12. t. l. izredni občni zbor v Mariboru. Udeležite se polnoštevilno!

Nadporočnik je leno prikimal in istotako leno odkorakal s stotnijo dalje.

Črpajič je šel v kuhinjo po kavo za stotnika. »No, ali je vaš »Putifar« že vstal«, je reklo dekle.

»Se še ni zbudil. Njega je hudo težko vzbuditi«, je odgovoril Črpajič in v silnih skrbih odbežal s kavo v sobo. Slišal je, kako je dekle smehoma kriknilo za njim.

»Vrzite ga iz postelje, če noče vstati.«

Črpajič je postavil skodelico s kavo na mizo in tiste besede dekleta so vstopile pred njega in ga gledale.

»Drugo ne preostaja«, je rekel Črpajič.

Stegnil je roke, da potegne stotnika iz postelje, kar mu je nekaj zadržalo roke. Ozrl se je, in ker ni nikogar videl, se je začudil.

»Kaj je bilo tisto, ki mi je zadržalo roke?«

Pa je reklo nekaj.

»Jaz — superordinacija! Ti me poznaš!«

»Res je«, je rekel Črpajič, kakor v mislih. Če me ne obesi, zapre me gotovo!«

Šel je na stol in se dotaknil črne kave.

»Ali če ga ne zbudim, me tudi zapre«, je pomislil. »Zakaj polkovnik ga pošteno ošteje, če ga ne bo pri vaji.«

Pogledal je na spečega stotnika. Ura je šla na pol pet.

»To je služba... Da bi jo vrag, se je razsrdil Črpajič. Ako naredim tako ali tako zaprt sem.«

Pri tej misli, da se ne izmota, se ga je lotevala vedno večja jeza. Na koncu je rekel:

»Pil si, hudič, pa še delaj!«

Zgrabil je stotnika za noge in ga potegnil s postelje, da je glasno zaropotalo po tleh in se je v kuhinji slišal zvonki smeh.

Stotnik se je udaril v glavo in planil po koncu ves preplašen.

Popravljalnica protez v Celju ostane. Na tozadevno intervencijo pri invalidskem odseku smo dobili sledeči dopis: Na tamošnji dopis štev. 3514 z dne 27. avgusta in štev. 4895 z dne 26. oktobra 1923 se naslov obvešča, da je upravitelj invalidskega doma v Celju svoječasnno sicer predlagal, ako ne bi kazalo razmišljati in sklepati, da se protezna popravljalnica eventuelno ukine, ker je bilo pre malo dela (to pa radi tega, ker prve mesece po začetku obratovanja še ni imel zadosti pregleda in ker vpoklicavanje odnosno prihod k popravilu še ni brezhitno posloval). Sedaj se je pa ugotovilo, da ima protezna popravljalnica dovolj dela in da je delavstvo te popravljalnice polno zaposleno. Torej ni povoda in tudi ni invalidski odsek podvzel nikakih korakov, da bi se protezna popravljalnica v Celju ukinila. Prosimo, da blagovolite o tem obvestiti vse podružnice, ki so v tej zadevi svoječasnno vložile pismene proteste.

Za tiskovni sklad so darovali: Kranjc Ciril, Invalidski dom Ljubljana Din 5 — Cirič Franc, Invalidski dom Ljubljana Din 12:50 Neimenovani Invalidski dom Ljubljana Din 10 — Žibert Marko Šmarje pri Jelšah Din 5 — Euzi Alfret, Spital na Dravi Din 10 — Skupaj: 42 50.

Dopis iz Ptuja. Javljamo žalostno novico, da je 14./10. t. l. umrl v najlepši dobi starosti tov. Viktor Zadravec 100% invalid z dodatkom in kantiner v Ptuj K zadnjemu počitku so ga spremili tovariši z društvenim vencem in mu dali zadnji pozdrav ob grobu. Pokojni je bil ves čas zvest član in bivši tajnik podružnice, dokler je mogel delovati. Na svidenje nad zvezdami.

Tukajšnja podružnica je izgubila tekom par mesecev kar 3 člane. Za vedno so se ločili, ne po svoji krivdi, temveč po krivdi drugih.

Vojna se je končala že pred 5 leti, veliko jih je že izginilo v tem času iz naših vrst, iz naše žalostne družbe. Zastonj smo pričakovali našo največjo tolažbo Invalidski zakon, ki smo ga prvi v državi upravičeni dobiti. Častno delo smo izvršili, kot borci in žrtve za domovino, poleg onih, ki so za večno ostali mrtvi na bojiščih. Mi pa tarnamo in zdihujemo z sirotami, vdovami in starši vred na odrešenje.

Obeta se dobro, mesto preskrbe doživljamo redukcije, ki se vrše po principih, ker ministrstvo za socialno politiko je že v naprej vedelo, da je 10% zdravega za odbiti. Jetičen invalid ima 20% delanezmožnosti kljub temu, da čez 3 mesece že umrje.

Čitamo iz našega lista, kako hitro se izdelujejo proteze. Dve leti jo delajo tovarišu, ga vabijo v Ljubljano, proteze pa le nima.

Ako primerjamo v knjigah slike zavodov v drugih državah z našimi, dobimo prav žalostne jesene barake, sevede pri nas.

Vojne žrtve so lahko brez vojne, a vojna ne more biti brez vojnih žrtev.

Ivan Vuk:

## PODLISTEK.

### Častniški sluga.

»Tako sem določil? Veš dobro?«  
Črpajič je vedel, kako se ima držati.  
»Da. Tako ste določili, gospod major.«  
Major mu je vedno gledal v oči.  
»Da, spominjam se. — Ali pa ve bataljon o tem?«  
»Ve, gospod major.«  
»Tudi stotnije?«  
»Tudi, gospod major.«  
Major je zadovoljen posrebal kavo in segel v žep.  
»Na krono za vino. Samo ne napij se.«  
Pripasal je sabljo in odšel na sveži zrak.  
Črpajič je spravil krono.  
»Če pomeni dober začetek srečo, to za danes tega ne verjamem.«  
Stopil je k postelji stotnika Hinskega in ga potresel.  
»Gospod stotnik. Štiri bo vsak čas.«  
Stotnik se ni ganil. Sluga je gledal v njegovo blede obličje in šel pogledat po cesti. Stotnije so korakale na določeni prostor.  
Črpajič je prebledel in skočil v sobo. Potresel je silneje stotnika in mu zakričal na uho:  
»Vstanite! Stotnije že korakajo!«  
»Pusti me«, je zamrmral stotnik v spanju.  
V tistem trenutku so se silšali koraki stotnije in povelje nadporočnika, hripavo in leno, ki je ukazal stotniji, da obstane.  
Črpajič je skočil na prag in salutiral.  
»Gospod stotnik pride za vami, gospod nadporočnik.«

»Kaj je, zum drei Teufel?«

Polk odkoraka vsak trenutek, gospod stotnik. Stotnika je bolela glava, ščemele oči in v ustah mu je bilo grdo.

»Kako si upaš metati me iz postelje, Donnerwetter? Svojega stotnika?... Kje si se učil discipline?«

Stotnik se je jel oblačiti.

»Tu je kava, gospod stotnik!«

»Ali je to disciplina«, je kričal stotnik, vedno bolj srdit, sam ne vedoč prav na koga.

»Pokorno javljam, gospod stotnik, da je tu kava.«

»Jaz te že naučim«, je zarenčal srdito. »Pospravi vse v kovčeg. Zvečer greš v zapor.«  
Nato je planil na cesto.

Črpajič je obstal sredi sobe in gledal na nepopito kavo.

»To imaš«, je rekel glasno in se resignirano lotil kave.

Vrata so se nalahno odprla. Na pragu je obstala deklica z resnim licem. V njenih očeh je bilo nekaj, kakor sočutje.

»Kaj so takšni ti častniki?«

Črpajič se je nasmejalo, no, v njegovem nasmeju ni bilo veselja.

Še hujsi sol!

»Zakaj je tako kričal?«

»Ker sem ga vrgel s postelje.«

Deklica je zmajala z glavo in šla v kuhinjo.

Črpajič pa je pil kavo namenjeno stotniku, in pomislil z zadoščenjem v srcu:

»Samo par tednov še lahko jašetate na meni, hudiči...«

Popoldne ob štirih se je vrnil polk v vas.

Stotnik Alfred Hinski je prišel ves prašen in utrujen.

(Dalje prih.)



**Popravek.** V poročilu iz delegatske ankete v predloži številki se je prezrlo imenovati, da je bil navzoč tudi delegat iz Braslovč. Popravljamo, da se ne bo eventualno dvomilo o delavnosti te podružnice.

**Sezname inventarja** za katere je svoj čas izvršni odbor zaprosil podružnice je treba čimprej sestaviti in poslati. Imeti moramo v evidenci ves inventar združenja iz cele Slovenije.

**Izredni občni zbor v Mariboru** se vrši dne 9. decembra t. l. ob 9. uri v prostorih restavracije »Kosovo«. V zadnji številki se pomotoma objavilo 4./12. t. l. Prosimo polnoštevilno.

**Izključitev.** Izvršni odbor je napodlagi ugotovitev pri reviziji podružnice v Mariboru na svoji seji od 18. t. m. izključil iz odbora in iz članstva tov. Kavčiča in Breznika iz Maribora, ukor pa je izrekel tov. Krepeku in Pavliču iz Maribora. Izključitev se preda v potrjenje plenumu središnjega odbora. Zadeva se razčisti na izrednem obč. zboru dne 9./12. t. l.

**Služba mesarja.** Neki posestnik, mesar in gostilničar v prijaznem trgu na Štajerskem išče invalida, ki bi bil izučen mesar in imel pravico do obrtnega lista za mesarsko ter prekajevalsko stroko. Njegova telesna hiba je postranska stvar istotako denarna sredstva. Služba bo lahka. Ponudbe naj se pošljejo na uredništvo »Vojnega invalida«.

## Naši grobovi.

Iz št. Petra v Sav. dolini. Kakor listje v jeseni z drevca, tako padajo tudi tovariši in tovarišice v črno zemljo po krivdi nekdanje krute

svetovne vojne. Komaj po preteku 6. tednov, odkar smo javili žalostno vest v Vojnem invalidu, da smo pokopali našega blagajnika tov. Žreblja, naznanjamo že zopet žalostnim srcem, da je po triletni mučni bolezni preminula tovarišica in nekdanja odbornica Jožefa Račič v starosti 52 let. Dokler ni bila primorana na postelj, je bila do konca zvesta članica ter navdušena za našo organizacijo. Žalost za v vojni padlim možem ji je odprla prerani grob. V petek dne 23. nov. ob 7. uri zvečer je zatisnila svoje oči za vselej pred petimi nepreskrbljenimi otročički. Radi slabega vremena nam ni bilo mogoče umrle spremiti k zadnjemu počitku z društvenim vencem. — Kljub temu smo se udeležili pogreba. Dasi jo je nadlegovala strastna bolezen, je zvesto preskrbljevala svoje nedolžne otročiče z veliko pokojnino, ki jo je prejela. — Kdo jih bo oskrboval sedaj? Postala je popolnoma nema in gluha!! Umrta je in ni je več... Obupnih klicev svojih otročičev ne sliši več!... Država, kje si, pristopi na pomoč! Odpri ušesa in pokaži usmiljeno srce in usmili se obupnih klicev nedolžnih otročičev, ki zastoj kličejo in prosijo pomoči umrlih starišev. Dolžnost Vaša je, da poslušate obupne klice otrok, ter jim pomagate.

Tebi umrla tovarišica in materi petero živih otrok pa ključemo: Počivaj v miru! Naj Ti bo zemljica lahka!

**Premnul je** dne 21./11. t. l. tov. Roža Koloman 60% vojni invalid in član podružnice v Murski Soboti. Umril je vsled vojnih poškodb ter ostavil ženo in nepreskrbljenega otroka. N. p. v. m.

## Razgled po svetu in domovini.

**Ukinenje davka na obresti hranilnih vlog.** Finančni minister namerava vstaviti v načrt finančnega zakona za proračunsko leto 1923/24 določilo, s katerim se oproščajo od vsakega davka obresti iz hranilnih vlog in sicer do zneska 5000.— Din na leto. S tem namerava doseči, da bi se za hranilne vloge plačala obrestna mera.

**Naši dolgovi Angliji** so sedaj definitivno določeni. Znašajo oni 23,634.677 funtov šterlingov.

**Julij Betetto** znameniti basist, član ljubljanske opere je praznoval 24. t. m. dvajsetletnico svojega umetniškega delovanja. Vkljub slabemu vremenu je bilo gledališče polno in jubilatant po prvem dejanju ves obsipan s cvetjem. Znamenitemu umetniku-Slovcu tudi naše iskrene čestitke.

**Oblastne uprave,** kakor se poroča iz Beograda, začnejo funkcionirati s 1. januarjem 1924.

**V Ptuj** je mesto odstopivšega socialdemokratskega župana Lozinschega izvoljen narodni socialist do sodanji podžupan A. Blažek za župana.

**Nov zakon o taksah** je stopil v veljavo s 15. t. m. Vloge se odslej (pa tudi prošnje) morajo kolekovati mesto 3 Din, 5 Din. Vsaka priloga pa 1 Din.

**Na Planini pri Rakeku** so se vršile občinske volitve. Zmagali so naprednjaki.

**V Beogradu** se bo zidala katoliška katedrala, ki bo ena najimpozantnejših stavb v prestolici. — Stala bo 100 milijonov dinarjev.

**Slovenec, prof. dr. F. Pregl** na graškem vseučilišču je dobil Noblovo nagrado za kemijo v znesku 3 in tričetrt milijarde avstrijskih kron. Davčna oblast mu je pa na to nagrado predpisala davka 2 in en četrt milijarde kron. Tako mu ostane samo 1 in pol milijarde avstrijskih kron, kar je 1,875.000 Dinarjev.

**Redukcija policijskih uradnikov** se bo izvršila po celi državi. Tozadevni načrt se že izdeluje.

**»Kovači«** se bodo še sprejemali do vštetelega dne 1. februarja 1924. le še pri Narodni Banki v Beogradu. Od 11. junija 1924. pa izgubijo ti bankovci vsako vrednost.

**Proračun za leto 1924—25.** Finančni minister je predložil narodni skupščini načrt zakona o državnem proračunu za leto 1924.—25. Dohodki in izdatki v tem proračunskem načrtu so nastopni: Redni izdatki: 6,233,754.725 Din 20 p; redni dohodki: 8,888,694.905 Din; povešek rednih dohodkov 2,654,940.181 Din 80 p; izred. izdatki: 4,391.245.276 Din 80 p; izredni dohodki 1,736,305.095 Din; primanjkljaj izrednih dohodkov znaša 2,654,940.181 Din 80 p.

Na ta način znašajo redni in izredni izdatki skupaj 10,625,000.000 Din. Toliko znašajo tudi redni in izredni dohodki. V proračunu je doseženo formalno ravnotežje.

V ta zakonski načrt državnega proračuna, čigar stroški so napram budžetu za leto 1924.—25 (ki se nahaja sedaj v razpravi) zvišani za 281 milijonov, je vstavljen nov kredit v znesku 127.000.000

Bavarska in Saška odpasti od nje, nego zato, ker je gospodarsko uničena. Najvažnejši dogodki Srednje Evrope se odigravajo danes v Nemčiji.

**Na Bolgarskem** je vladna večina izvojevala večino. V koaliciji združene takozv. narodne stranke in socialisti so ljudstvu z nasiljem, bajoneti in grožnjami iztrgali večino. Po uradnem komuniqueju so vladne stranke dobile 201 mandatov, opozicija pa 46 mandatov. V Sofiji so vladne stranke skupno s socialisti dobile glasov 15.000, komunisti 8000, nacionalni liberalci 7000 glasov. V Varni pa komunisti 4400 glasov, nacionalni liberalci pa 2000 glasov. Makedonstvujoči so po mnogih krajih opozicionalcem preprečili glasovanje.

**Krvnik pred sodiščem.** Za časa vojne je avstrijski oficir Teodor Ugrešič v selu Prnjavor ukazal zgnati skupaj prebivalce tega sela. Prisilil jih je, da so si izkopali skupen grob, nakar jih je dal vse postreliti. Češki pisatelj Jahoda pa je obdolžil sedaj artilerijskega kapetana v Kraljevem Gradcu, Teodorja Urbana, da je on tisti krvnik Ugrešič. — Ta je tožil pisatelja za razžaljenje časti. Na sodnji pa se je po pričah dokazalo, da se je umor v Prnjavoru res izvršil na povelje tega, sedaj čehoslovaškega častnika Urbana.

**Dunajske visoke šole** zaprte, ker so se vršili pretepi. Izgredi so bili naperjeni proti Židom, a so se napadalci lotevali tudi Jugoslovanov in Čehoslovakov.

**Francija** posodi Jugoslaviji 300 milijonov frankov. — 20. t. m. je bil predložen plenumu senata tozadevni zakonski predlog.

**Nova balkanska zveza** pod protektoratom Italije se snuje. Italijani sicer trde, da ni res, a vse kaže, da je. V to zvezo stopajo Italija, Albanija, Bolgarska in Turčija.

**Doktorat - luksus.** Italijanska vlada je izdala odlok, ki uvaja takso 20 lir za doktorski naslov. Takso bodo plačevali doktorji vsako leto do smrti. To je taksa na razkošje.

**Tečaj za srbohrvaščino v Benetkah.** Na beneški visoki šoli za trgovsko vedo je bil z letošnjim letom začasno odprt tečaj za srbohrvaščino. — Vodi ga slovenski rojak prof. Alojz Rem.

**Slovenski tečaj v Vidmu** se otvori. Pouk se prične prihodnji teden v prostorih videmskega »Instituto tecnico«.

**Poincare** pa je v parlamentu dobil veliko zapupnico, proti 15 glasov.

**Morilee Vorovskega** je bil pred sodiščem v Švici oproščen.

**Morilee Daskalova** je bil pred praško poroto oproščen. Med porotniki je sedelo 7 žensk. Dokazalo se je sedaj, da Nikolov ni Bolgar, nego jugoslovanski državljani, rodom iz Stipa in mu je pravo ime Čičenkov.

**Španski kralj** je s svojim »Mussolinijem« prišel v Rim, kjer ga je italijanski Mussolini toplo sprejel. Bil je tudi v avdijenci pri papežu. Ta poset je pripravljen od Mussolinija, ki sanjari, da v zvezi s Španijo zagospodari v Sredozemskem morju. Vprašanje pa je, če bosta zadovoljni s tem Francija in Anglija.

## Radi bi strankarili?

Vsakokrat, ko se invalidom zgodi prav občutna krivica, ali ko preti kakšna nevarnost, tedaj se v dnevnikih časopisih vseh mnogoštevilnih slovenskih strank pojavljajo notice, ali dopisi, včasih celo članki, ki se kaj radi obregujejo ob izvršni odbor invalidske organizacije, češ, to in to se godi, a izvršni odbor pokrajinski in centralni se pa ne zganeta, nič ne delata, ali pa, da so do grla siti invalidi lepih besed v invalidskem glasilu itd. itd.

Taki dopisi navadno dokazujejo, da dotičnik ne čita našega lista ali ga pa noče čitati.

Tak konkreten slučaj je zopet sedaj, ko se reducira, oziroma se hoče reducirati invalide na socialni politiki in drugod. Oglasil se je tokrat nekdo v »Slovcu« in prav hudo (?) oštel izvršni odbor, češ, če ni sposoben za odločno krepko delo, naj odstopi in napravi mesto sposobnejšim ljudem. In tisti odločni koraki, ki jih zahteva člankar, naj bodo protestni shod proti redukciji. Člankar misli, da je protestni shod najbolj energičen korak. Pozablja pa pri tem prav rad in sicer, da se protestni shodi sklicujejo zato, da se nekaj prepreči, da se na nekaj opozori in podobno, ako ni drugih boljših sredstev na razpolago. Tukaj pa stvar že ni več takšna. Izvršni odbor je ukrenil vse mogoče, zares energične korake in — uspel. Posebna izdaja »Vojnega invalida«, najbrže dopisniku-člankarju ni znana, dasi se je povsod kolportirala. Znana pa je ministrstvu za social-

Din za izplačevanje kuponov ter za dobitke 2 in pol odst. obveznic za vojno odškodnino. Kredit za oživotvorjenje zakona o uradnikih in ostalih nameščencih civilnega reda je zvišan od 400 milijonov, kolikor je znašal v proračunskem zakonskem načrtu za leto 1923.—24., na 600 milijonov Din. Prav tako je zvišan kredit za oživotvorjenje zakona o ustrojstvu vojske od 100 milijonov na 120 milijonov Dinarjev. Za invalide pa — nič. — Proračun opozicija hudo kritizira kot nepopoln in neresničen.

**Ponarejeni 100dinarski bankovci.** V Zagrebu so se zadnje dni pojavili ponarejeni bankovci po 100 dinarjev. Glavni znaki ponarejenih so, da je papir mnogo bolj gladek, nego pri pravih in da se vodeni odtisek ni posebno posrečil.

**Aparat proti vlamu** je konstruirala moderna tehnika. On ščiti vse, kar je izpostavljeno vlamu. Na izumu je delalo 3 leta 9 inženirjev tvrdke »Wertheim« na Dunaju.

**Jetniki pobili paznike in pobegnili.** To se je zgodilo v Valjevu. Pobegnili so iz sodnih zaporov na ta način, da so inscenirali med seboj pretep. Pazniki so pridrveli s puškami mirit. Zločinci — glasoviti roparji, pa so navalili na nje, jim odvzeli puške in jih pobili. Nato so pobegnili.

**V Trbovljah** so zaprli bivšega gerenta Korena in učitelja Velkovrha. Gre se za defraudacijo. Poleg njih je že v zaporu Šundajz in Bogve.

**4500 divjih zakonov v Subotici.** Vsled odredbe ministrstva za notranje zadeve je bila sestavljena statistika divjih zakonov v Vojvodini. Samo v Subotici je bilo ugotovljenih 4500 divjih zakonov. Take zakone so sklepali ljudje iz najboljših družabnih slojev, kakor tudi iz najnižjih.

**5. točka ultimatumu preklicana.** Ker je Bolgarija zadostila takoj vsem zahtevam ultimata, povodom atentata na našega vojnega atašeja, se je Jugoslovanska vlada odrekla 5. točki, ki določa odškodnino.

**Italijani in Makedonstvujoči** so si dobri prijatelji. Teodor Aleksandrov, vodja makedonstvujočih je šel na potovanje v Italijo k Mussoliniju, da mu da denarja za oborožitev novih tolp.

**Preki sod v Slavoniji** bo proglašen radi razbojništva, ki se je tam razcvetelo. Cele roparske družine plenijo in ropajo, posebno je na glasu družina Jove Čaruge.

**Nova repatica.** Observatorij na Greenwichu poroča, da je 31. oktobra letos ob pol 9. uri zjutraj kodanjska zvezdarna odkrila nov komet, ki se ga vidi samo s pomočjo teleskopa. Podrobnosti o novem kometu še niso znane, ker jih zvezdogledi še le ugotavljajo.

**Narodno - socialistično in komunistično stranko v Nemčiji** je vlada razpustila, kar je izzvalo izredno presenečenje, ker je to prvi slučaj, da se po celi državi razpuščajo politične stranke.

**Angleži napovedujejo razpad Nemčije.** Ona pravijo, ne bo razpadla vsled tega, ker skušata



no politiko. Tudi mu najbrž ni znano, da je bila od izvršnega odbora pri ministru posebna deputacija. Javnosti je sicer vse to že znano in so pisali o tem dnevnik. Tudi uspeh je že viden. Prišla pa je iz Beograda preiskava, ki je izvršena v prilog invalidom: Dr. Goršič bo ali je že sam v disciplinarni preiskavi. Vse to ve javnost in vsa uredništva, samo dopisnik ne zna. — Zato zahteva energične korake, protestne shode. Komu naj sedaj ti shodi veljajo, ne pove.

Mi moramo reči: Uspeh, ki ga je rodil energičen korak izvršnega odbora, rodi uspehe za invalide zadovoljive, kričanje dopisnika in nasveti — ne rode ničesar za invalide.

Ali pač? Morda? Možakar bi najbrž rad strankaril, zato mu je do shodov. Možakar bi rad govoril, zato zahteva to, česar sedaj že ni več potrebno. Potrebno bi bilo le in sklicalo se bi shode, če bi mere, ki so bile povzete, ne imele uspeha.

Saj bo gospod člankar, prišel čez par mesecev na občni zbor. Prosimo, dajte, predložite sposobnejše ljudi, da bo delo šlo energičnejše izpod rok. Sposobnejše, pravimo, a ne kričačev in bahačev, ki niso ničesar sposobni. Saj smo že imeli takšne in vemo, kako je.

Zelo rentabelno je pisati notice v dnevniku. Napišite tudi v naše glasilo, tako, kakor vi želite, da ne bo lepih besed, katerih ste že siti. Hvaležno vam bo uredništvo. Samo strankariti nikar. Takšnih dopisov ne sprejemamo. Mi smo strokovna organizacija, in naši člani so pripadniki vseh strank.

Zastonj pa je trud gotovih »invalidov«, ki bi radi upregli organizacijo v politični voz te ali one stranke. Tu se sedanji izvrševalni odbor ne bo dal izzvati. Tu treba že res izvoliti drugega, ki bo pripravljen, da to naredi. Vprašanje je le, če bodo invalidi-volilci s tem soglasni.

To smo hoteli omeniti v očigled takih in podobnih notic, ki se pojavljajo od časa do časa od gotovih ljudi, kakor se je pojavila sedaj v »Slovcu« št. 272 od 30. novembra 1923.

Glede delovanja specialne invalidske komisije pa to-le: Ta komisija upošteva intervencijo izvršnega odbora. Široko se je o tem poročalo na anketi, ki je bila 4. novembra 1923 in poročilo bilo od delegatov odobreno. Dosedaj ni izvršnemu odboru znano prav nič o nje nepravilnem ali krivičnem postopanju. Dajte, gospod dopisnik, navedite nam slučaje, ako so vam znani! Ker organizacija ni samo izvršni odbor, nego vsi člani organizacije.

Dejanj, dokazov, materiala dajte, gospoda nergači, ako ga res imate. To je vaša dolžnost!

## Razno.

**Dobri stari časi.** Kako priprosto so živeli ljudje v »dobrih« starih časih, izprevidimo iz naslednjega: L. 1234. angleška kraljeva dvojica še ni imela postelje, marveč samo slamnico na golih tleh. Za časa kraljice Elizabete je še desetina vseh Angležev spala na lesenih klopeh; namesto blazin so imeli pod glavo lesene klade. Spalnico kraljice Elizabete so vsak dan potresli s svežim trsjem; preprog še niso poznali. Henrik VI. je za zajutrek pil vino; čaja, kave ali čokolade še ni bilo dobiti. Sladkor so prodajali le v lekarnah na unče.

**Kaj so delale plemenitašnja v 16. stoletju.** Lady Elizabeth Woodville, zadnja žena angleškega kralja Edvarda VI., je bila hči ene izmed najuglednejših angleških rodbin, ki je bila v sorodstvu z mnogimi grofi in vojvodami. V svojih dekliskih letih je poznejša kraljica vodila dnevnik, kamor je vpisovala vse, kar je doživela. Neko mesto v tem dnevniku se glasi: »Ponedeljek. Vstala sem ob 4. zjutraj in pomagala služkinji Katarini molzti krave. Nato sem obvezala drugo služkinjo, ki se je sinoči oparila s kropom. V svojem kuhinjskem poslu sem odkrila, da je govedina prekuhana. Nato sem spremila na dvorišče mater, s katero sva razdelili jedi 25 osebam. Ob 10. smo se pripravili k obedu, ob 11. smo vstali od mize, nato so se gosti razšli na šetnjo. Ob 4. popoldne sem molila, ob 6. sem nakrmila živino. Ob 7. smo sedli k večerji, ob 9. pa sem šla spat.« Tako življenje je imela znamenita plemenitašnja v 16. stoletju. Elizabeta je pozneje vzela za ženo angleški kralj. Dvomimo, da bi se dandanašnje »boljše« ženske pripravljale na sijajno zakonsko prihodnost s takimi deli, kakor je to storila Lady Woodville.

**Kako odstraniš madež od črnila?** Raztopi klorovo apno, ki ga dobiš v vsaki drogeriji, v vodi, precedi (filtriraj) ga in shrani v temni stekle-

nici. Če hočeš odstraniti tintni madež ali pa črko, pomoči ga s to raztopino in popij nato s pivnikom. To ponavlja tako dolgo, da madež izgine. Včasih ostane na papirju rumenkasta lisa, ki jo izbrišeš, ako jo pomočiš z raztopino citronove kisline, ki jo tudi dobiš v prašku v vsaki drogeriji in lekarni.

**Barvasto ali pisano perilo.** Pisanih oblek, predpasnikov in bluz ne namakaj, nego jih takoj izmenčaj v gorki milnici brez luga. Nikdar ne smeš barvastega perila kuhati, četudi morda misliš, da je stanovitne barve. Posebno pa mora biti barvasto in belo perilo strogo ločeno. V milnici izmencano perilo izplakni dobro — če mogoče — v tekoči reki ter ga takoj obesi v senci, nikoli ne na solncu. Za rdeče, rožnato in vijoličasto perilo prilij milnici četrti del kisa, ki ohrani barve neizpremenjene. Tudi malo galuna je dobro razstopiti v vodi kjer pereš pisano perilo.

**Simpatije cvetic.** Ljudje ljubijo cvetice. Često napravimo iz različnih vrst cvetja kito ali buket. Pri tem nevede mnogokrat grešimo. Med cvetjem namreč obstoja prav tako, kakor med ljudmi simpatija in antipatija. Ako povežemo v šopek cvetje, ki se ne družijo rado z drugim cvetjem, pospešimo s tem njegovo smrt. Cvet je zelo nežna rastlina, simpatična drugim cvetom po vonju. Cvetovi, ki so si med seboj simpatični, žive delj časa nego drugi, ki se ne morejo prenašati. Cvetje, ki si je zoperno, kmalu uvene in umre.

**Knjiga o poljubljanju.** Knjigo o poljubljanju je napisal danski profesor dr. Nyrop. V svojem delu se bavi z različnimi načini poljubljanja v raznih časih in pri raznih narodih. Stari Rimljani so se poljubovali n. pr. na tri načine dočim poznajo njihovi potomci Italijani samo en način poljubovanja. Pri drugih narodih si je poljubovanje več ali manj podobno. Najvišjo stopnjo na tem polju so dosegli Nemci, ki se poljubujejo na 30 načinov. Te načine popisati je težko. Kdor jih hoče spoznati si mora, dobiti za ljubico Nemko. Ako je izurjena ljubinka, ti jih bo počasi razodela in te naposled prisilila, da jo vzameš za ženo.

**Zgodovina shimmy čevljev.** Moda shimmy ni nastala pred dvema letoma, kakor mnogi misljo, temveč že pred 700 leti. Shimmy čevlji so se prvotno pojavili v Angliji, odkoder so se razširili tudi na druge države. Prvi je pričel take čevlje nositi Henrik II., ki je z obutalom hotel zakriti neko napako na svoji nogi. Dvorjani so kmalu sledili njegovemu zgledu. Dolgost teh čevljev pa ni bila tako skromna kot danes. Navadni plemič je imel krajše čevlje, a čim večji je bil naslov kake osebe, tem daljši so bili tudi špičasti čevlji. To je bilo smešno — a zato moderno. Kmalu so se ljudje začeli oglašati proti špičastim čevljem. Vladarji in tudi cerkvene oblasti so prepovedovale nositi tako obutalo. Toda vse to ni mnogo zaleglo. Končno je Karel V. uvedel na špičaste čevlje davek od dveh dukatov. Ker je bila ta vsota za ljudstvo precej visoka, so te vrste čevlji polagoma izginili iz uporabe.

**Božja pot — na vino.** San Diego je skrajna jugozapadna točka v Kaliforniji na mehikanski meji. To je izhodna postaja za potnike, ki potujejo v Mehiko, deželo, v kateri ne velja tako osovraženi zakon o prohibiciji. »Žejni« Amerikanci hodijo torej v San Diego na božjo pot, od tam pa potujejo v Mehiko, da se napijejo rujnega vina. Da ugodijo vsem »žejnim« Amerikancem, je neka železniška družba uvedla posebne vlake, ki vozijo dvakrat na dan v Mehiko. Tu se Amerikanci dobro napijejo in se nato mirno vračajo z božje poti v »suho zemljo«

**Zanimiv slučaj dvojne amnezije.** Arthur Whitney iz Sv. Pavla (Minnesota) je bil v septembru 1918 na francoskem bojišču zastrupljen s plinom. Pršedši nazaj je pozabil na svoje prejšnje življenje kakor tudi na svojo ženo ter otroka. Tako se je vnovič poročil in živel srečno kot opravnik prohibicije. Nedavno je hotel ustaviti tovorni avto naložen s prepovedanim pivom in bil pri tem težko ranjen. Ko se je zavedel, se je zopet spominjal prve žene in deteta, na drugo pa je povsem pozabil. V solzah je pripovedoval o zakonski sreči s prvo svojo družico, ki jo sedaj redarstvo išče. Izvedenci menijo, da ni odgovoren za dvoženstvo. Vendar ne bo smel izbirati med svojima ženama nego živeti z eno samo — razen če se zapiše v mormonsko versko občino.

**Pes in mačka — rak in jetika.** Zdravnik Bazin opozarja na to, da psi večkrat prenašajo raka na človeka. Samo dotik z okuženim kužkom zadošča, da se povzroči pri človeku isto smrtno zlo. V zaselju (okraj Orne na Francoskem), ki šteje 28 prebivalcev, je v 18 letih Bazin naštel 8 smrtnih slučajev radi hudih oteklin, ki so vse pasjega izvora.

Tudi tuberkulozo često širijo domače živali. L. Rabinowit iz Berlina je obelodanil o tem poučno statistiko. Po njegovem zatrdilu prihaja največja opasnost od psov in maček. Izza l. 1914. je sorazmerje sušičnih kužkov v Berlinu porastlo od 1:6 na 2:4%, pri mačkah od 11 na 14:7%. Pri nas se omalovažuje pasji ali mačji kašelj — saj pravijo Hrvatje »ženske suze — mačji kašalj« kot oboje brezpomembno — vendar po krivem. Meni se, da je to znak prirodne starosti, dočim gre za bolesten pojav, ki grozi človeškemu zdravju. Torej več previdnosti pri ljubiteljih četveronožcev!

**Kdo je iznašel uhane?** Skoro neverjetno se bo zdelo, vendar je gola resnica, da je uhane iznašel v davnih časih neki tiran. Ta je namreč vojnim ujetnikom preluknjal uho, in jih je potem pustil pribiti kot sužnje na vrata njihovega gospodarja. Prevrtano uho je bilo znamenje suženjstva. Da bi se pa rana ne zarasla, so jim vdelali v rano koščke lesa. Ko je potem takšen suženj kdaj pozneje zadobil prostost in zopet kot svobodni državljani prišel med svet, je seveda hotel zabrisati znamenje nekdanje suženosti. Tega ni sicer mogel narediti, vendar je košček lesa, ki ga je nosil v ušesu, zamešil z zlatom ali srebrom. Sčasoma so pa začele ženske tudi nositi zlato v ušesih kot lepoticje in iz teh zlatih koščkov so se polagoma razvili uhani v vseh mogočih oblikah in v vseh mogočih barvah.

**Korist medu.** Med prehaja kakor voda skoraj neposredno v kri, ogreva telo in zato izdatno izboljšuje soko v človeškem telesu. Pristni čisti čebelni med v zvezi s surovim maslom ali mlekom zelo pospešuje in vzdržuje zdravje. Otroci ki uživajo mnogo surovega masla, medu in mleka so krepki ter se obvarujejo mnogih bolezni. Mnogi trdijo, da je med bolj redilen kot meso. Med je tudi posebno dobro zdravilo proti kašlju in vsem vratnim boleznim. Seveda ne sme bolnik uživati samega, ker preveč draži vnete dele vratu, marveč mu ga je dati na mleku, vodi ali na čaju. Med je baje tudi izborno sredstvo proti nervoznosti. Ljudje, ki ne morejo spati, naj ga vzamejo zvečer 2 do 3 žlice. Če hočeš imeti zdravo in čisto grlo, deni v čašo jagodovega čaja žličico medu in prav toliko vinskega kisa ter grgraj vsak dan s to tekočino. Skratka: V nobeni hiši bi ne smelo manjkati medu. Noben lekarnar ne more zmešati toliko zdravnih snovi, kakor jih nabere čebela iz tisočih cvetov. Vendar pa treba seveda tudi pri uživanju medu prave mere. Nekaterim želodcem je med pretežak in povzroča krče. To treba pač preizkusiti. Tudi ponarejeni, tako imenovani umetni med, je lahko prav zelo škodljiv. Najbolj varno je kupovati med v satovju. Tekoči med je le tedaj pristen, ako se vlega pri vlišanju kakor trakovi v skledo. Med hrani v dobro zaprtih kozarcih na hladnem in suhem prostoru.

**Šivanka.** Zaponke in šivanke, kakor tudi razne igle za okrašenje obleke, frizur in klobukov so jako stare. Izdelovali so jih najprej iz kosti različnih živali, pozneje iz železa in bronu. Prvotno je imela šivanka uho na sred, pozneje šele na koncu.

Današnje šivanko so začeli izdelovati menda v 14. stoletju, današnje zaponke z glavico pa v 16. stoletju. Znano je, da so bile šivanke in razne zaponke ter igle še pred nekaj stoletji jako dragocene in jih je bilo videti samo na toaletnih mi-zicah kraljic, kneginj in drugih odličnih in bogatih gospa. Vsaka odlična dama je dobila v onih časih kot poročno darilo tudi škatljico igel. Še za časa Marije Stuartove 1562 — 1587 je bila igla dragoceno in priljubljeno darilo. Pozneje so si gospe in gospodične same kupovale igle in zaponke in so dobivale zato od svojih staršev ali soprogov mesečno gotove svote denarja. Odtod še danes nemški izraz »Nadelgeld«, ki pomenja sedaj denar, ki ga dobiva žena za kritje malih osebnih izdatkov. Pri plemiških rodbinah so včasih določali to svoto celo pred zakonomom in so jo zapisavali v ženitovanjsko pogodbo. Danes se izdelujejo šivanke v tovarnah in so razmeroma cenene. Šivanka redi na tisoče in tisoče žensk. Blagor oni, ki jo znurno in spretno sukati!

Za smeh in kratek čas.

**Dvakrat pokopan.** V družbi vpraša nekdo prijatelje, ako pozna takega človeka, ki je dvakrat v grobu. Vsi so ugibali. Nato pa jim pove, da je njegov tovariš invalid pred kratkim umrl ter je pokopan na domačem pokopališču, njegova noga pa na Ogrskem.

Odgovorni urednik: Franc Belinc.  
Tisk tiskarne Makso Hrovatin, Ljubljana.